

การสื่อสาร และ การสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสถียรในพื้นที่ทุ่งครุ

นางสาวรจิตรา เข้มศักดิ์สิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1291-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 203.5.521 X

COMMUNICATION AND BUILDING A DRUG FREE COMMUNITY IN TOONGKRU AREA

Miss Rachit Khemsaksith

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication**

Department of Public Relation

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1291-8

วิจัยตรี เข็มศักดิ์สิทธิ์: การสื่อสารและการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุ

(COMMUNICATION AND BUILDING A DRUG FREE COMMUNITY IN TOONGKRU AREA)

อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปาวิชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล , 202 หน้า. ISBN 974-03-1291-8

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของกลุ่มบุคคลต่างๆในการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด.ประเด็นในการสื่อสารที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด.รูปแบบการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในพื้นที่จำนวน 20 คน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มบุคคลที่มีบทบาทในการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติดในแต่ละช่วงประกอบไปด้วย 1.ช่วงตระหนักถึงความสำคัญในปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภานนท์ และนายวิบูลย์ นพคุณมีบทบาทเป็นผู้ริเริ่มในการเสนอโครงการ 2.ช่วงหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กลุ่มแกนหลัก คือ พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภานนท์ และนายวิบูลย์ นพคุณ มีบทบาทเป็นผู้กำหนดแผนงานและทีมงาน กลุ่มทีมงาน คือเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุมีบทบาทเป็นผู้ดูแลและหาข้อมูลในพื้นที่ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ มีบทบาทเป็นผู้เข้าไปดูแลชุมชน ผู้หาข้อมูลในพื้นที่และผู้ประสานข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ กลุ่มพันธมิตรหลัก คือ เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข59 มีบทบาทในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน กลุ่มพันธมิตรรอง คือ ประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการหาข้อมูลภายในโรงเรียน 3.ช่วงจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดยาเสพติด กลุ่มแกนหลัก คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ มีบทบาทเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการจัดตั้งประชาคมและมีบทบาทเป็นที่เล็งของประชาคม เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ มีบทบาทเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการจัดตั้งประชาคม เป็นแกนหลักในการจัดการประชุม และมีบทบาทเป็นที่เล็งของประชาคม เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 มีบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชน กลุ่มพันธมิตร คือประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านมีบทบาทเป็นตัวเอกในการกำหนดการดำเนินงานภายในชุมชน/หมู่บ้านของตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการหาวิธีการดำเนินงานดูแลนักเรียนของตนเองในเรื่องยาเสพติด กลุ่มประชาชนมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนการทำงานของประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน 4.ช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน กลุ่มแกนหลัก คือเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ มีบทบาทเป็นผู้ติดตามและประเมินผลที่ได้จากการทำงานและเป็นที่เล็งให้กับประชาคม เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุมีบทบาทในการประเมินผลการดำเนินงานและอำนวยการรักษาสภาพอันดีให้คงอยู่ และเป็นเป็นที่เล็งให้กับประชาคม เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข59 มีบทบาทเป็นผู้ให้ข้อมูลในการบำบัดรักษายาเสพติด กลุ่มพันธมิตร คือ ประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน มีบทบาทเป็นผู้กำหนดแนวทางกรดำเนินงานภายในชุมชน/หมู่บ้านและบทบาทในการอำนวยการรักษาสภาพอันดีงามให้คงอยู่ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการดูแลและกระตุ้นจิตสำนึกของนักเรียน กลุ่มประชาชน มีบทบาทในการสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่. ประธานและคณะกรรมการชุมชนหมู่บ้านของตนเอง

ประเด็นการสื่อสารที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติดมีทั้งสิ้น 8 ประเด็น คือ 1.ประเด็นการให้การสนับสนุนของรัฐ 2.ประเด็นชุมชนปลอดยาเสพติด 3.ประเด็นการมีครอบครัวในสภาพแวดล้อมที่ดี 4.ประเด็นความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหา 5.ประเด็นความบริสุทธิ์ใจในการทำงาน 6.ประเด็นวิธีการสร้างพื้นที่ปลอดยา 7.ประเด็นการรักษาสุขภาพและสร้างบริบทใหม่ 8.ประเด็นการเฝ้าระวังปัญหา

รูปแบบการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด มี 6 รูปแบบ คือ 1.การใช้สื่อบุคคล 2.การใช้เวทีระดมสมอง 3.การใช้ร้านค้าชุมชนเป็นจุดศูนย์รวมข่าวสาร 4.ใช้การจัดเวทีกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ 5.การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ 6. การใช้หอกระจายข่าว

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์.....
สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....
ปีการศึกษา.....2544.....

ลายมือชื่อนี้คิด.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

##4385117228 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : COMMUNICATION / BUILDING A DRUG FREE COMMUNITY / TOONGKRU AREA

RACHIT KHEMSAKSITH : COMMUNICATION AND BUILDING A DRUG FREE COMMUNITY IN TOONGKRU AREA. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.PARICHART SATHAPITANONDA SAROBOL. Ph.D. 202 pp. ISBN 974-03-1291-8

The objective of this research is to study the role of people who are concerned with the Drug Civil Group in Toongkru area, the concerned issue of building a drug free community in Toongkru. the communication pattern which support the cooperation to build a drug free community in Toongkru by means of qualitative research. In-depth interviews with 20 key informants were used to complete this study.

The results of the research are as follows :

People who take a role in drug free community building consist of many people in 4 stages. The first stage is awareness regarding the spread of drug abuse. These consist of Pol.Lt.Col.Songpoom Prapanonda and Mr.Wiboon Noppakun who take the role of project initiators. The second stage is alliance seeking. The group leaders are Pol.Lt.Col Songpoom Prapanonda and Mr.Wibppn Noppakun whose role are planners. The teamwork group are police officers who take the role of the supporters and information seekers. Toongkru district officers who take the role of the community supporters , information seekers and provide information for the police officers. The Major Alliance Group are the public health officers who take the role of people health caretakers. The Minor Alliance Group are chairman and community committee who take their role of officer's work supporters. The school executives take the role of the information in their school providers. The third stage is drug free civic group building. The leader group consists of Toongkru police officers who play the role of civic group organization promoters and civic group instructors. Toongkru district officers play the role of civic group organization promoters , keyman to organize a conference and civic group instructor. Public health officers take the role of health facilitators , The Alliance Group consist of the chairman and community committee , who take the role of protagonists who decide how to work in their community. The school executives oversee closely their students on drug problems. The people group take the role of the supporters. The forth stage is sustainable development. The leader group are Toongkru police officers whose role it is to be the assessors and civic group instructors. Toongkru district officers take the role of the assessors and maintain a good position. Public health officers take the role of information providers in drug remedy. The Alliance Group are chairman and community committee take their role as protagonists who decide how to work in their community and maintain a good position. The school executives look after and stimulate student conscience. People group take a role as the supporters.

There are 8 communication issues which support the building of drug free civic group.1.Government support issue. 2.Drug free community issue. 3.Live in good environment issue. 4.Participation in problem solving issue. 5.Pureness of the officers who work on this project issue. 6.How to make a drug free area issue. 7.Prevention and initiation issue. 8.Problem alert issue.

There are 6 communication patterns which support the building of drug free civic group. 1.Use of individual media 2. Brainstorming 3.Use of retail shops in community 4. Use of activities to keep in touch with others 5.Use of printed media 6. Use of broadcasting tower.

Department/Program.....Public Relations.....Student's signature Rachit Khemsaksith
Field of study.....Development Communication..... Advisor's signature Parichart Sathapitanonda Sarobol
Academic year.....2001..... Co- advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ ผศ.ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้เป็นยิ่งกว่าอาจารย์ที่ปรึกษา โดยที่อาจารย์คอยให้กำลังใจ ตลอดจนเสียสละเวลาในการตรวจหาข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งเปิดโลกทัศน์ให้กับผู้วิจัยอีกด้วย ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ธนวัต บุญลือ ที่กรุณาสละเวลามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกราบขอบพระคุณ รศ.พัชนี เสงี่ยมรญา ที่กรุณาสละเวลาตรวจสอบแก้ไข ให้คำแนะนำที่ดีกับผู้วิจัยและเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ให้กับผู้วิจัย

การทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นการทำงานที่ยากลำบากมากขึ้นหนึ่งในชีวิตของผู้วิจัย แต่ผู้วิจัยก็สามารถผ่านความยากลำบากในครั้งนี้มาได้เพราะผู้วิจัยได้รับกำลังใจที่ดีจากคุณแม่ที่คอยรับฟังปัญหา คำบ่น และเช็ดน้ำตาให้ในเวลาที่ต้องการที่สุด และคุณพ่อซึ่งคุณพ่อเป็นบุคคลสำคัญที่จุดประกายให้ผู้วิจัยสนใจงานเกี่ยวกับเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด รวมทั้งยังคอยชี้แนะและให้แนวทางในการทำงาน ที่สำคัญผู้วิจัยอยากกราบขอบพระคุณในความดีที่คุณพ่อได้สร้างสมไว้ซึ่งเป็นอานิสงส์ทำให้ผู้วิจัยได้รับการต้อนรับและการอำนวยความสะดวกอย่างดีจากแหล่งข้อมูลทุกท่าน ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณท่านทั้งสองที่คอยอบรมสั่งสอนและเลี้ยงดูทุกอย่างมาอย่างดี รวมทั้งให้โอกาสลูกในการดำเนินชีวิตตามที่ลูกหวังไว้ และขอบคุณพี่เดียร์ที่ทำหน้าที่พี่ชายที่แสนดีของน้องเสมอ

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภานนท์ ผู้ซึ่งเป็นKey Informantคนสำคัญที่ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยตลอดการวิจัยรวมทั้งให้คำแนะนำในการเขียนงานเชิงวิชาการ อีกทั้งเป็นผู้เชื่อมโยงผู้วิจัยไปสู่ผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นๆ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ คุณบุญลือ จันทร อาวิทยาและอาพิมพิศิริ ปานพรหม คุณปิยะฉัตร ไผ่ตรีจิตต์ อาจำลอง วุฒนเครือ ลุงเขมร ลุงถนอม อาจารย์อัฉรภา ศรีทรงผล และผู้ให้ข้อมูลทุกท่านซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวถึงได้หมดในที่นี้ ที่สำคัญขอขอบพระคุณในความตั้งใจของทุกคนที่ร่วมแรงร่วมใจกันทำให้พื้นที่ทุ่งครุเป็นพื้นที่ที่สร้างประโยชน์ให้กับประเทศไทยได้

การมาเรียนปริญญาโทของผู้วิจัยนั้นนอกจากจะทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆในชีวิตแล้วยังเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้พบกับมิตรที่ดีและน่ารักซึ่งเป็นกำลังใจและแรงกระตุ้นที่สำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยเฉพาะฝน ผู้คอยรับฟังปัญหาทุกเรื่อง(ทุกเรื่องจริงๆ)ของผู้วิจัย เดือน เพื่อนคู่ทุกข์คู่ยากผู้มีชะตาในการทำวิทยานิพนธ์คล้ายกันมาก เจน เพื่อนที่เปรียบเสมือนห้องสมุดเคลื่อนที่ พี่ต๋อง ผู้คอยปรับอารมณ์เครียดของผู้วิจัยให้สู่สภาวะปกติและขอบคุณในกำลังใจที่มีให้กันตลอดมา ตลอดจนขอบคุณที่อนุเคราะห์อุปการณเสริมในการทำงานให้ลุล่วงด้วยดี และทำให้ผู้ช่วยค่าใช้จ่ายต่างๆอีกมากมาย รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาที่ติดขัดอีกมากมายของดุษฎี ขอขอบคุณ ไอ้ เบิร์ต แปะ ยู่ พี่จิบ พี่มิ่ง พี่หม่อม เหมี่ยว อ้อ แอน เป้ พี่โหนก และเพื่อนๆ Dev Comm ทุกคน (ถ้าไม่ได้เขียนชื่อใครก็อย่าน้อยใจนะ)

ขอบคุณพี่เนียน พี่อ้อย พี่ซ้อ พี่อ้ม พี่แมว และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่คอยอำนวยความสะดวกในการทำงานของผู้วิจัย

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอขอบคุณทุกสิ่งที่ดีที่เกิดขึ้นและมาหลอมรวมกันเป็นวิทยานิพนธ์เล่มนี้ซึ่งผู้วิจัยตั้งใจเป็นอย่างยิ่งที่จะทำงานชิ้นนี้ให้เป็นส่วนหนึ่งในการหาวิธีการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้จงได้

รจิตรา เข้มศักดิ์สิทธิ์

5 มีนาคม 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	6
1.3 ปัญหานำวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 นิยามศัพท์.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.....	12
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับประชาสังคม.....	23
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของกลุ่มบุคคลต่างๆที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม.....	28
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการประสานความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาเสถียร.....	53
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องรูปแบบในการสื่อสารเพื่อประสานความร่วมมือ.....	58
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องของประเด็นในการสื่อสารเพื่อประสานความร่วมมือ.....	65
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	72
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	74
3.1 การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย.....	74
3.2 แนวทางในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	74
3.3 แนวทางในการดำเนินงาน.....	75
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
3.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
3.7 การนำเสนอข้อมูล.....	79
4. ผลการวิจัย.....	80
4.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่ทุ่งครุ.....	80
4.2 กลุ่มบุคคลที่มีบทบาทในการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเขตติด.....	85
4.3 ประเด็นในการสื่อสารที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเขตติด.....	104
4.4 รูปแบบการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือเพื่อสร้างประชาคมหมู่บ้าน ปลอดภัยเขตติด.....	114
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	136
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	136
5.2 อภิปรายผล.....	150
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	169
รายการอ้างอิง.....	173
ภาคผนวก.....	178
ภาคผนวก ก.....	179
ภาคผนวก ข.....	184
ภาคผนวก ค.....	188
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	202